

STORTINGET

Innst. 134 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Dokument 8:20 S (2022–2023)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Ola Elvestuen, Sveinung Rotevatn, Alfred Jens Bjørlo, Grunde Almeland og Ingvild Wetrhus Thorsvik om en langsiktig og forpliktende plan for støtte til Ukraina

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

1. Stortinget ber regjeringen ta en ledende rolle politisk og finansielt i den koordinerte europeiske innsatsen for gjenoppbygging av Ukraina.
2. Stortinget ber regjeringen anskaffe og donere avanserte luftvernssystemer, som NASAMS, og sjømålsmissiler, som NSM-missiler, til Ukraina samt gå i dialog med NATO-land og Ukraina for å identifisere ytterligere våpensystemer og nødvendig basismateriell som Ukraina vil ha behov for, og anskaffe dette, for eksempel gjennom det britiske «International Fund for Ukraine» og «European Peace Facility».
3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre nulltoll på ukrainske varer.
4. Stortinget ber regjeringen ta en ledende rolle i det internasjonale arbeidet for å identifisere, etterforske og straffeforfølge krigsforbrytelser i Ukraina, for eksempel gjennom økte bevilgninger til Den internasjonale straffedomstolen, Den internasjonale domstolen og Den internasjonale kommisjo-

nen for savnede personer samt til frivillige organisasjoner som bidrar til dokumentasjon av krigsforbrytelser.

5. Stortinget ber regjeringen stille flere politiressurser til disposisjon for Seksjon for internasjonale forbrytelser i Kripos, som (blant annet) etterforsker krigsforbrytelser mot ukrainere som nå er flyktninger i Norge.
6. Stortinget ber regjeringen støtte Ukrainas naboland i å håndtere sosiale konsekvenser av krigen i Ukraina, slik som økt antall flyktninger.
7. Stortinget ber regjeringen øke støtten til kapasitetsbyggingsprosjekter som er ment å bedre Georgias og Bosnias evne til å opprettholde sikkerhet og sin politiske uavhengighet.
8. Stortinget ber regjeringen bidra til å bygge medisinske rehabiliteringssentre i Ukraina med norsk ekspertise.
9. Stortinget ber regjeringen vurdere å ta initiativ til å suspendere Russland i internasjonale organisasjoner inntil de trekker seg ut av Ukraina og avslutter krigen.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Nils-Ole Foshaug, Steinar Krogstad og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Hårek Elvenes, Ingjerd Schou, Erna Solberg og lederen Ine Eriksen Søreide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad

og Bengt Fasteraune, fra Fremskrittspartiet, Sylvi Listhaug og Christian Tybring-Gjedde, fra Sosialistisk Venstreparti, Ingrid Fiskaa, fra Rødt, Bjørnar Moxnes, fra Venstre, Guri Melby, og fra Kristelig Folkeparti, Dag-Inge Ulstein, viser til det foreliggende representantforslaget om en langsiktig og forpliktende plan for støtte til Ukraina.

Komiteen viser til vedlagte uttalelse fra utenriksministeren og merker seg at regjeringen har vært tydelig på at Norge står sammen med våre allierte om å støtte Ukraina og reagere kraftig mot Russland.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, er oppmerksomme på at regjeringen har anvendt handlingsrommet i Stortingets 1959- og 1967-vedtak for å kunne donere norsk forsvarsmateriell til et land i krig eller der krig truer, med mål om å øke de ukrainske styrkenes forsvarsevne.

Komiteen viser til at som følge av Russlands angrepskrig har Norge besluttet å donere forsvarsmateriell og våpen med bred støtte på Stortinget. Samtidig bidrar Norge med opplæring av ukrainsk personell og donerer kjøretøy som et bidrag til USAs donasjon av to NASAMS ildenheter. Videre er komiteen kjent med at Norge har inngått forpliktende avtaler med det britiskledede fondet, International Fund for Ukraine, som skal sikre ytterligere militær støtte til landet. Komiteen merker seg at regjeringen økte rammen for humanitær bistand til Ukraina, og at Norge hittil i år har bidratt med om lag 2,3 mrd. kroner i sivil støtte til Ukraina og nabolandene.

Komiteen er oppmerksom på at det internasjonale samfunnet vil måtte bidra til gjenoppbygging av landet i mange år fremover. Komiteen forventer at Norge tar en aktiv rolle i å bidra til denne gjenoppbyggingen, både humanitært og økonomisk og sammen med våre internasjonale partnere og i de multilaterale organer der det er hensiktsmessig. I den forbindelse er komiteen gjort oppmerksom på at Norge blant annet støtter at det etableres en plattform for å samordne innsatsen fra internasjonale givere med utgangspunkt i Ukrainas gjenoppbyggingsplan som ble presentert på den internasjonale giverkonferansen i Lugano 4.–5. juli 2022. Komiteen støtter representantenes syn på at Norge må ta et betydelig ansvar for støtten til Ukraina, og oppfatter videre at regjeringen handler i samsvar med ønskene fra et samlet storting om å signalisere at Norge skal stille opp for ukrainere på flukt fra krigen. Komiteen påpeker at krigen i Ukraina er en pågående konflikt, og at det foreløpig er umulig å gi noen fullgod oversikt over de materielle skadene som følge av krigen, men at de samlede kostnadene for gjenoppbygging av landet vil være enorme.

For komiteen er det viktig at regjeringen gjør kontinuerlige tilpasninger av norske bidrag, tiltak og sanksjoner i takt med den raskt skiftende utviklingen, og gjør dette i samråd med Norges allierte og partnerland. Komiteen mener det er svært viktig at Norge unngår alenegang, og at støtten innrettes i dialog med ukrainske myndigheter og europeiske partnere.

Komiteen viser til utenriksministerens uttalelse til representantforslaget, hvor det opplyses om at utenriksministeren i konsultasjon med relevante statsråder har vurdert forslagsstillernes konkrete forslag, og at regjeringen fortløpende vurderer videre støtte til Ukraina, inkludert nye donasjoner av forsvarsmateriell og våpen eller midler Ukraina kan anskaffe våpen for.

Medlemene i komiteen fra Arbeidspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til den nyleg inngåtte budsjettavtalen med regjeringa og semja om å legge fram eit forslag om eit rammeverk for eit større, fleirårig bidrag til gjenreising av og støtte til Ukraina for Stortinget fyrste halvår i 2023. Desse medlemmene understrekar at denne støtta må sjåast i samanheng med den ekstraordinære situasjonen med krig i Europa og tryggleikspolitiske utfordringar knytte til eit aggressivt naboland. I tråd med handlingsregelen skal det takast omsyn til verknader på norsk økonomi, samstundes som budsjettpolitikken skal vere langsiktig og ansvarleg.

Komiteen mener Norge bør ta en ledende rolle i det internasjonale arbeidet for å identifisere, etterforske og straffeforfølge krigsforbrytelser i Ukraina.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta en ledende rolle i det internasjonale arbeidet for å identifisere, etterforske og straffeforfølge krigsforbrytelser i Ukraina, for eksempel gjennom økte bevilgninger til Den internasjonale straffedomstolen, Den internasjonale domstolen og Den internasjonale kommisjonen for savnede personer samt til frivillige organisasjoner som bidrar til dokumentasjon av krigsforbrytelser.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti mener Norge må ligge i front når det gjelder militær, økonomisk, humanitær og politisk støtte til Ukraina, og bidra betydelig til gjenoppbygging. Norsk innsats må skje i nært samarbeid med våre allierte og partnere i NATO, EU og Europa og multilaterale organisasjoner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt og Kristelig Folkeparti, legger til grunn at Kripos stiller politiresurser til disposisjon for å bidra til å etterforske

mulige krigsforbrytelser mot ukrainere som nå er flyktet til Norge.

Komiteens medlemmer fra Høyre støtter forslaget om å innføre tollfritak på ukrainske varer. Disse medlemmer viser til at Høyre tidligere har argumentert for å innføre et slikt fritak, slik både EU, USA og Storbritannia allerede har gjort. Slik disse medlemmer ser det, vil dette kunne gjøre handel med Ukraina enklere og mer attraktivt og på den måten hjelpe det ukrainske folk. Disse medlemmer peker på at Russland tidligere var en viktig handelspartner for Ukraina som nå er bortfalt, og at et norsk tollfritak vil bidra til at Ukraina kan erstatte noe av handelen de har tapt. I tillegg vil det kunne bidra til å knytte tettere økonomiske og solidariske bånd mellom Ukraina, Norge og Europa.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser i denne forbindelse til forslaget i Innst. 3 S (2022–2023) om at regjeringen må innføre tollfrihet for varer fra Ukraina.

Komiteens medlemmer fra Høyre understreker at man ennå ikke kjenner det fulle humanitære omfanget av den pågående krigen. Det er viktig å bidra til slik kartlegging, både for å gi etterlatte svar på hva som har skjedd med deres kjære, og for å samle inn bevis for krigsforbrytelser. Disse medlemmer viser til at International Commission on Missing Persons (ICMP) har sendt søknad om støtte til sitt arbeid i Ukraina uten å få tilslag fra norske myndigheter. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2023, hvor det ble foreslått bevilget 20 mill. kroner til ICMPs arbeid på ukrainsk jord.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Rødt merker seg at norske petroleumsinntekter har auka betydeleg som ein direkte konsekvens av Russlands krig mot Ukraina. Disse medlemmene meiner det derfor er rimeleg at delar av dei ekstraordinære inntektene vert overførte til det ukrainske folket gjennom eit fleirårig bidrag til gjenreising.

Desse medlemmene merker seg at Ukraina har ei stor gjeld til private långivarar som bankar og hedgefond og til multilaterale institusjonar som Det internasjonale pengefondet (IMF), Verdsbanken og Den europeiske investeringsbanken. Samtidig med at krigen pågår for fullt, betaler landet avdrag på denne gjelda. Ukraina skal ikkje måtta senda ressursane sine ut av landet til rike kreditorar når dei treng dei som mest. Noreg bør derfor arbeida for at kreditorane stansar innbetalingskrav umiddelbart i tillegg til å sletta og restrukturera ukrainsk statsgjeld. Noreg er sjølv bidragsytar i IMF og Verdsbanken og har direkte påverknad i desse insti-

tusjonane. På dette grunnlaget fremjar desse medlemmene følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa ta initiativ overfor Det internasjonale pengefondet og Verdsbanken for å stansa krav om innbetaling av ukrainsk statsgjeld og vidare sletta og restrukturera gjelda.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til at Rødt på Stortinget har tatt initiativ til hjelp til Ukraina i form av å slette Ukrainas statsgjeld og gi kollektiv beskyttelse til ukrainske flyktninger, og støttet all humanitær hjelp samt materiell som hjelmer, skuddsikre vester og sambandsutstyr til det ukrainske militæret.

Dette medlem viser videre til at Rødt også har stått i spissen for harde straffetiltak mot det russiske regimet og deres støttespillere. Dette inkluderer Rødts oppfordring til regjeringen om å støtte Ukrainas initiativ til å opprette et spesialtribunal for å etterforske og straffe Putin og hans regime for angrepskrigen mot Ukraina, forslaget om at Norge ratifiserer Kampala-tillegget til Romavedtektene for å styrke Den internasjonale straffedomstolens myndighet til å etterforske og dømme ledere for angrepskrig, og oppfordring til regjeringen om å bidra til å svekke den russiske hærens allerede lave kammoral ved å tilby beskyttelse i Norge for å få russiske soldater til å desertere.

Dette medlem viser videre til at Rødt også tidlig ba om selvstendige norske sanksjoner for å tette smutthullene i EUs tiltak, som lot oligarken Oleg Deripaska losse metall i Oslo havn og Vitaly Orlov fiske i Barentshavet, og har fremmet forslaget om dette samt bedt regjeringen stanse utbetalingen av leterefusjon til russiske oljeselskaper.

Komiteens medlem fra Venstre viser til bakgrunnen for representantforslaget om en langsiktig og forpliktende plan for støtte til Ukraina. Dette medlem legger til grunn at krigen i Ukraina blir langvarig, og at landets behov for militær og sivil støtte blir langvarig. Dette medlem mener at Norge sammen med Europa må sende et fornyet og kraftig signal til Kreml om at Ukrainas kamp mot Putin-regimet også er Europas kamp for frihet og mot undertrykkelse og diktatur. Norge har mulighet til å demonstrere at landets forpliktelse til Ukrainas kamp er langvarig, og at den vil vare så lenge det trengs. Norge bør ta sikte på å vise at det står mer på spill i Ukraina for Europa enn det gjør for Russland. På denne bakgrunn mener dette medlem at Norge bør lage en strategisk, langsiktig og forpliktende plan for norsk støtte til Ukraina. Denne må bestå av tiltak som gir både umiddelbar og langsiktig effekt, og som består av militære, politiske, juridiske, helsesrelaterte og økonomiske virkemidler.

Dette medlem imøteser regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti sitt forslag til et rammeverk for

et større, flerårig bidrag til gjenoppbygging av og støtte til Ukraina for Stortinget første halvår i 2023. Initiativet er positivt, men på nåværende tidspunkt mener dette medlem at innholdet er for lite definert og flere av de ukrainske behovene for akutte til at en løsning første halvdel av 2023 er tilfredsstillende. For flere av forslagene anser dette medlem at finansiering gjennom en engangsbevilgning knyttet til nysalderingen i 2022 er en bedre og mer treffsikker løsning.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Venstre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen støtte Ukrainas naboland i å håndtere sosiale konsekvenser av krigen i Ukraina, slik som økt antall flyktninger.»

«Stortinget ber regjeringen bidra til å bygge medisinske rehabiliteringssentre i Ukraina med norsk ekspertise.»

Komiteens medlem fra Venstre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta en ledende rolle politisk og finansielt i den koordinerte europeiske innsatsen for gjenoppbygging av Ukraina.»

«Stortinget ber regjeringen anskaffe og donere avanserte luftvernssystemer, som NASAMS, og sjømålsmissiler, som NSM-missiler, til Ukraina samt gå i dialog med NATO-land og Ukraina for å identifisere ytterligere våpensystemer og nødvendig basismateriell som Ukraina vil ha behov for, og anskaffe dette, for eksempel gjennom det britiske 'International Fund for Ukraine' og 'European Peace Facility'.»

«Stortinget ber regjeringen stille flere politiresurser til disposisjon for Seksjon for internasjonale forbrytelser i Kripos, som (blant annet) etterforsker krigsforbrytelser mot ukrainere som nå er flyktninger i Norge.»

«Stortinget ber regjeringen øke støtten til kapasitetsbyggingsprosjekter som er ment å bedre Georgias og Bosnias evne til å opprettholde sikkerhet og sin politiske uavhengighet.»

«Stortinget ber regjeringen vurdere å ta initiativ til å suspendere Russland i internasjonale organisasjoner inntil de trekker seg ut av Ukraina og avslutter krigen.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen ta initiativ overfor Det internasjonale pengefondet og Verdsbanken for å stansa krav om innbetaling av ukrainsk statsgjeld og videre sletta og restrukturera gjelda.

Forslag fra Rødt og Venstre:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen støtte Ukrainas naboland i å håndtere sosiale konsekvenser av krigen i Ukraina, slik som økt antall flyktninger.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen bidra til å bygge medisinske rehabiliteringssentre i Ukraina med norsk ekspertise.

Forslag fra Venstre:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen ta en ledende rolle politisk og finansielt i den koordinerte europeiske innsatsen for gjenoppbygging av Ukraina.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen anskaffe og donere avanserte luftvernssystemer, som NASAMS, og sjømålsmissiler, som NSM-missiler, til Ukraina samt gå i dialog med NATO-land og Ukraina for å identifisere ytterligere våpensystemer og nødvendig basismateriell som Ukraina vil ha behov for, og anskaffe dette, for eksempel gjennom det britiske «International Fund for Ukraine» og «European Peace Facility».

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen stille flere politiresurser til disposisjon for Seksjon for internasjonale forbrytelser i Kripos, som (blant annet) etterforsker krigsforbrytelser mot ukrainere som nå er flyktninger i Norge.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen øke støtten til kapasitetsbyggingsprosjekter som er ment å bedre Georgias og Bosnias evne til å opprettholde sikkerhet og sin politiske uavhengighet.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen vurdere å ta initiativ til å suspendere Russland i internasjonale organisasjoner inntil de trekker seg ut av Ukraina og avslutter krigen.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget ber regjeringen ta en ledende rolle i det internasjonale arbeidet for å identifisere, etterforske og straffeforfølge krigsforbrytelser i Ukraina, for eksempel gjennom økte bevilgninger til Den internasjonale straffedomstolen, Den internasjonale domstolen og Den internasjonale kommisjonen for savnede personer samt til frivillige organisasjoner som bidrar til dokumentasjon av krigsforbrytelser.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 13. desember 2022

Ine Eriksen Søreide

leder

Bengt Fasteraune

ordfører

**DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT**

Utenriksministeren

Utenriks- og forsvarskomiteen

v/leder Ine Eriksen Søreide

Uttalelse fra Utenriksdepartementet ang. Dokument 8:20 S (2022-2023) – representantforslag fra representantene Guri Melby, Ola Elvestuen, Sveinung Rotevatn, Alfred Jens Bjørlo, Grunde Almeland og Ingvild Wettrhus Thorsvik

Jeg viser til Utenriks- og forsvarskomiteens brev av 27.10.2022 og Dokument 8:20 S (2022-2023), med flere forslag om sterk norsk støtte til Ukraina.

Russlands angrep på Ukraina har skapt en helt ny sikkerhetspolitisk situasjon i Europa. Russlands brutale krigføring har medført store lidelser for sivilbefolkningen og enorme ødeleggelser. Det internasjonale samfunnet vil måtte bidra til gjenoppbygging av landet i mange år fremover. Dette må skje koordinert, i et nært samarbeid mellom Ukrainas partnere. Ukraina må selv ha en sentral rolle. Regjeringen legger stor vekt på å holde nær kontakt med allierte og andre nærstående land og å delta i de samarbeidsstrukturer som bygges opp. Norge er, og skal være, godt synlig i det internasjonale samarbeidet.

Jeg deler representantenes syn om at Norge må ta et betydelig ansvar for støtten til Ukraina. Dette har regjeringen gjort klart helt siden Russlands invasjon. Vi økte umiddelbart rammen for humanitær bistand til 250 millioner kroner til Ukraina og flyktningerespons i nabolandene. Tre dager senere, søndag 27. februar, annonserte regjeringen at rammen for humanitær og umiddelbar innsats skulle økes til totalt 2 milliarder kroner. Hittil i 2022 har Norge bidratt med om lag 2,3 mrd. kroner i sivil støtte til Ukraina og nabolandene. I tillegg kommer militær støtte til en verdi av anslagsvis to mrd. kroner. Norge er blant de største givere av humanitær bistand i Ukraina for 2022.

Regjeringen har også gitt tydelig politisk støtte til Ukraina. Dette kommer bl.a. til uttrykk i vår bilaterale kontakt med ukrainske myndigheter. Både statsministeren og jeg har besøkt Kyiv. I vårt arbeid i FNs sikkerhetsråd gir vi konsistent uttrykk for støtte og tilbakeviser russiske forsøk på å spre sin desinformasjon om krigen. Det samme gjør vi i andre internasjonale organisasjoner og i vår kontakt med andre land. Vi legger vekt på at Russlands invasjon av Ukraina er et brudd på folkeretten. Som statsministeren sa i sin redegjørelse for Stortinget 25. oktober, handler vår støtte også om forsvar av de prinsippene Europas frihet og fred bygger på - respekt for folkeretten og internasjonalt anerkjente landegrensener. En trussel mot disse prinsippene er en trussel mot oss alle.

Regjeringen har foreslått ytterligere støtte på ti mrd. kroner for 2022 og 2023. Stortinget har sluttet seg til regjeringens forslag om en tilleggsbevilgning på syv mrd.

kroner for inneværende år, fordelt på tre mrd. kroner til militær støtte og fire mrd. kroner i sivil bistand. Tre mrd. kroner er foreslått i Statsbudsjettet for 2023, hvorav to mrd. kroner til sivil bistand og én mrd. i militær støtte. Vi er forberedt på at det vil bli behov for mer støtte neste år.

Gitt omfanget av bistandsbehovene og at vi må være forberedt på at krigen vil kunne fortsette i lang tid, har det vært viktig å følge noen prinsipper for vurdering av støtte til Ukraina og nabolandene. For regjeringen har det vært sentralt at Norge bør unngå alenegang og samordne støtten med nærstående land og multilaterale organisasjoner. Videre skal støtten innrettes i dialog med ukrainske myndigheter og europeiske partnere. Støtten bør dessuten kanaliseres gjennom etablerte og internasjonalt anerkjente organisasjoner med dokumentert evne til å oppnå resultater under krevende forhold.

Jeg vil kommentere nærmere de konkrete forslagene fra representantene. Flere av forslagene gjelder andre statsråders ansvarsområder, og jeg har derfor konsultert med de relevante statsrådene i utarbeidelsen av svarene.

1. EU og Ukraina har sammen tatt et lederskap for planleggingen av gjenoppbyggingsprosessen, med utgangspunkt i Ukrainas gjenoppbyggingsplan som ble presentert på den internasjonale giverkonferansen i Lugano 4.-5. juli. Det skal blant annet etableres en plattform – Ukraine Reconstruction Platform – for å samordne innsatsen fra internasjonale givere. Norge er støttende til dette, og regjeringen har gjort det klart at Norge vil bidra til gjenoppbyggingen av Ukraina. På den internasjonale konferansen som fant sted 25. oktober i Berlin som forbundskansler Scholz, i kapasitet av å være dette halvårets president i G7, og EU-kommisjonens president von der Leyen var vertskap for, var det enighet om at det er behov for å fremskynde dette arbeidet. Ukraina har behov for omfattende og umiddelbar hjelp, både med statsfinanser og reparasjon av kritisk infrastruktur som rammes av russiske luftangrep. Regjeringen vil støtte Ukraina med rask rehabilitering av energi-infrastruktur, samferdsel og boliger, bl.a. gjennom bidraget på 1 mrd. kroner gjennom Verdensbanken. Norge vil også bidra til det felles løftet ved å sekondere to norske eksperter til arbeidet med Ukraine Reconstruction Platform i EU-kommisjonen.
2. Norge deltar i USAs donasjon av to NASAMS ildenheter til Ukraina. Regjeringen har besluttet å støtte donasjonen ved å stille treningsområder for opplæring av ukrainsk personell til rådighet i Norge samt ved å donere kjøretøyer. Opplæringen av personellet vil skje i regi av Kongsberg Defence & Aerospace, som produserer NASAMS. Regjeringen er i løpende kontakt med Ukrainas øvrige internasjonale partnere for å kartlegge og prioritere landets behov for militær støtte, og for å koordinere slik støtte. Dette skjer i flere formater, med det USA-ledede Ukraine Defense Contact Group som det viktigste forumet. Regjeringen styrer norsk støtte til Ukraina gjennom flere flernasjonale samarbeidsfora, inkludert det britisk-ledede International Fund for Ukraine (IFU). Vi vil fastholde

vår linje om ikke å omtale dette offentlig – heller ikke her – før beslutning er fattet og materialet er på plass i Ukraina.

3. Frihandelsavtalen mellom EFTA-landene og Ukraina gir Ukraina god adgang til det norske markedet, herunder full tollfrihet for industrivarer og markedsadgang for viktige ukrainske landbruksvarer. Regjeringen vurderer løpende, bl.a. i samråd med våre partnere i EFTA, hvilke tiltak som kan iverksettes for å bidra til gjenoppbyggingen av Ukraina.
4. Kampen mot straffrihet står sentralt i norsk utenrikspolitikk. Norge er en sterk støttespiller til Den internasjonale straffedomstolen (ICC). Sammen med et førtitalls andre land henviste vi situasjonen i Ukraina til hovedanklager 2. mars i år. Med denne statspartshenvisningen kunne hovedanklager raskere sette i gang etterforskning av mulige krigsforbrytelser og sikre bevis i saken. Norge sender i november to etterforskere fra Kripos til å bistå ICC. I de årlige budsjettforhandlingene i ICC arbeider Norge for at domstolen til enhver tid skal ha tilstrekkelige ressurser til å utføre sine oppgaver, men også fleksibilitet til å håndtere løpende utvikling. Vi mener derfor at budsjettet for 2023 bør økes betydelig slik at domstolen ikke blir avhengig av ad hoc-bidrag i forbindelse med konkrete situasjoner. Dette fordi slike bidrag medfører en fare for politisering av domstolens arbeid.
Norge støtter også Ukraina i saken de har anlagt mot Russland ved Den internasjonale domstolen (ICJ) for brudd på folkemordskonvensjonen. Vi har til hensikt å intervenere til støtte for Ukraina både i saken anlagt ved ICJ og i saken mot Russland ved Den europeiske menneskerettighetsdomstolen (EMD). I tillegg til domstolene, gir Norge finansiell støtte til organisasjoner som arbeider for å samle inn og sikre bevis til bruk i straffesaker om krigsforbrytelser.
5. Jeg viser til justis- og beredskapsministerens svar på spørsmål nr. 2690 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik.

Som kjent innledet Kripos, ved Seksjon for internasjonale forbrytelser, i mars 2022 en

etterforskning av mulige krigsforbrytelser begått i Ukraina. Etterforskningsordren fra

Det Nasjonale Statsadvokatembetet omfattet kartlegging og innhenting av dokumentasjon av krigsforbrytelser, hvor angrep ble rettet mot beskyttede personer, og hvor angrep på militære mål rammet beskyttede personer og sivil infrastruktur
uproporsjonalt.

Det er Politidirektoratet som fordeler midlene til politidistriktene og særorganene. Årets tildelingsbrev viser at Kripos samlet sett er styrket siden regjeringen

tiltrådte. Budsjettet er økt med om lag 80 mill. kroner siden 2021. Økningen er korrigert for pris- og lønnsvekst, samt pensjonsutgifter. Tall pr. 31. juli 2022 viser i tillegg at Kripos har 15 flere årsverk sammenlignet med januar i år.

I tillegg til den ordinære økningen, er Kripos styrket med 5,9 mill. kroner i mai 2022 som følge av krigen i Ukraina. Kripos har i tillegg omdisponert ressurser til Ukrainaetterforskningen, og ansatt personell på engasjement for å møte denne utfordringen i et års tid fremover. Arbeidet med å avhøre vitner vil fortsette utover høsten og vinteren. Analyse og strukturering, samt deling av innhentet informasjon internasjonalt, er gitt høy prioritet.

For at politiet skal kunne håndtere økte ankomster, foreslår regjeringen å bevilge 225 mill. kroner til formålet i 2023. Hvor stor andel som skal gå til Kripos for å styrke arbeidet med etterforskning av krigsforbrytelser vil bli avgjort av Politidirektoratet.

6. Norge har bidratt med 1,7 mrd. kroner i humanitær støtte til Ukraina og nabolandene som er mest berørt av flyktningkrisen i kjølvannet av Russlands invasjon av Ukraina.

160 millioner kroner av bistanden så langt er gått til UNHCRs innsats for flyktninger i nabolandene. Flere øvrige FN-organisasjoner og norske organisasjoner bistår med å håndtere flyktningstrømmen i nabolandene. Statsministeren annonserte nylig 100 millioner kroner i bistand til Moldova, og dette kommer i tillegg til 100 millioner kroner i humanitær bistand og driftsstøtte som er utbetalt tidligere i år. Av tilleggsstøtten vedtatt ved Prop 142 S vil om lag én mrd. kroner gå til humanitær innsats, og flyktningrespons i nabolandene vil være en del av dette. Regjeringen vil fordele bistandsmidler fra denne bevilgningen i nær fremtid. Norge kommer til å være en betydelig giver av humanitær og annen sivil bistand i tiden fremover også.

Det er viktig for oss at EØS-midlene ikke opererer i et vakuum, men tar innover seg de endrede realiteter i flere av våre mottakerland. Vi har derfor åpnet opp for at deler av EØS-midlene kan brukes til tiltak for å avhjelpe håndteringen av ukrainske flyktninger. Disse tiltakene bidrar til ukrainske flyktninger i mottakerlandene der dette er i tråd med midlenes formål og i tråd med mottakerlandenes behov. Så langt er om lag 12 millioner euro benyttet til aktiviteter knyttet til krigen i Ukraina og flyktningssituasjonen. I stor grad er disse midlene allokert i Polen og Romania. Dette omfatter opplæringsaktiviteter for ukrainske barn, mat/utstyr/husly til ukrainske flyktninger, medisinsk utstyr, informasjon om rettigheter m.m. Aktivitetene gjennomføres både av lokale myndigheter og av sivilsamfunnsorganisasjoner.

7. Norge har gjennom flere år støttet både Bosnia-Hercegovina (BiH) og Georgia med kapasitetsbygging innen forsvarssektoren. I BiH har vekten de senere år ligget på å fremme transparens, med fokus på god personalforvaltning og god

forvaltning av eiendommer i sektoren. Norge gir også finansiell støtte til destruksjon av landets overskudd av de væpnede styrkers ammunisjon og til forsvarlig lagring av restbeholdningene. Norge har også støttet BiHs deltagelse i Balkan Medical Task Force, et samarbeid mellom land i regionen om å kunne bidra med et feltsykehus ved katastrofer i regionen og som bidrag til flernasjonale freds- og krisehåndteringsoperasjoner. Støtten til Georgia fokuserer nå på oppbygging av Joint Training and Evaluation Centre (JTEC), et trenings- og øvingscenter for å utdanne og sertifisere militære avdelinger. Norge har ledet NATOs rådgiverlag til JTEC siden 2015.

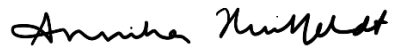
8. Norske aktører har høy og ettertraktet kompetanse på mange områder. Norge, i regi av Helse- og omsorgsdepartementet, Folkehelseinstituttet, Sunnaas sykehus, Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging og Akershus universitetssykehus har de siste årene støttet reform av det ukrainske helsesektoren. En komponent i prosjektet har vært å styrke Ukrainas kapasitet innenfor fysisk og psykisk rehabilitering. Regjeringen er positiv til å bidra med norsk ekspertise i gjenoppbyggingen. Det er avgjørende at støtten til Ukraina innrettes i dialog med ukrainske myndigheter, europeiske partnere og multilaterale organisasjoner, slik at den internasjonale innsatsen er samordnet og effektiv. For å sikre at vi lykkes i dette, og for å sikre en mest mulig forsvarlig forvaltning, legger regjeringen opp til at hoveddelen av norsk støtte går gjennom multilaterale og internasjonalt anerkjente organisasjoner med dokumentert evne til å oppnå resultater under krevende forhold.
9. Representantene foreslår at Stortinget ber regjeringen vurdere å ta initiativ til å suspendere Russland i internasjonale organisasjoner inntil de trekker seg ut av Ukraina og avslutter krigen. Jeg vil understreke at det internasjonale samfunnet har reagert meget kraftig overfor Russland, noe som har fått store følger for Russlands rolle og deltagelse i internasjonale organisasjoner. Dette viser seg på ulike måter i ulike organisasjoner, ettersom disse har ulike saksområder, formål og regelverk som definerer hvordan de kan og skal operere. Også bilateralt har vi redusert kontakten med Russland til et minimum.

Samtidig vil jeg understreke at diplomati og samarbeid i internasjonale organisasjoner har en avgjørende rolle å spille i håndteringen av alle utfordringer og krav som verdenssamfunnet står overfor. Det være seg alvorlige utfordringer som krig og konflikt, klimakrise, helsekrise eller matsikkerhet, men også opprettholdelse av internasjonale postnettverk og telekommunikasjonsforbindelser.

Det er ikke i Norges eller verdenssamfunnets interesse å utelukke Russland fra alle internasjonale organisasjoner. I mange tilfeller vil det heller ikke være åpning for dette under organisasjonens regler. Verdenssamfunnet er avhengig av å opprettholde diplomati med Russland for å tilrettelegge for avspenning og fremforhandle løsninger på krig og konflikt. Det er også avgjørende å hindre at organisasjoner med ansvar for å ivareta viktige samfunnsbehov stopper opp på

grunn av manglende evne til å tilrettelegge for fungerende arbeidsforhold slik at nødvendige beslutninger kan fattes. Norge arbeider tett med likesinnede stater i kalibreringen av vår utenrikspolitiske linje med hensyn til samhandling med Russland i internasjonale fora. Vi er tjent med kollektive tilnærminger, ikke alenegang.

Vennlig hilsen

Anniken Huitfeldt

